

Svensken som skrämmer amerikanska läkemedelsjättar

– Tiotusentals amerikaner dör varje år för att de inte har råd med sina mediciner.

Det säger den svenske läkaren Peter Rost, marknadschef för läkemedelsjätten Pfizer i New York.

II Det vore mer logiskt om han höll tyst, kan man tycka. Företaget han arbetar för är med och sätter priser, och hans bransch lobbar frenetiskt i Washington för att billiga mediciner från Kanada och Europa ska fortsätta förbjudas i USA.

Men Peter Rost, som har arbetat över 20 år i läkemedelsindustrin, väljer att tala ut om det han vet. Han är insidern som skrämmer USAs läkemedelsjättar. Branschen måste acceptera mindre vinster för att vanliga amerikaner ska ha råd med läkemedel, menar han.

Han har vittnat för lagstiftarna i kongressen och senaten, han har gjort tonvis med intervjuer i medier, och under tre månader har det välkända »60 minutes« följt honom under hans offentliga framträdanden. Hans e-brevlåda har svämmat över med e-post från amerikaner som hyllar hans försök att ge vanligt folk rätt till billiga läkemedel.

Dubbelt så dyr medicin i USA

Idag kostar samma medicin dubbelt så mycket i USA som i Europa. 67 miljoner amerikaner saknar sjukförsäkring, och av dem har var tredje inte råd att köpa läkemedel de behöver. Siffran är alarmrande bland de kroniskt sjuka: 87 procent uppger att de har ekonomiska svårigheter att skaffa de mediciner som läkaren skriver ut.

– Det här är totalt oetiskt och vansinne. Ett av de rikaste länderna i världen tar så dåligt hand om sina invånare. Jag kan inte bara sitta tyst och titta på.

Bristen på medicinering ger avtryck i WHO:s statistik. Den visar att barn dödligheten är högre och levnadslängden lägre i USA än i något annat land i västvärlden. Detta trots att amerikanerna röker mindre än andra.

»Risk att Al-Qaida förgiftar läkemedel«

En halv miljon amerikaner dör varje år i hjärt- och kärlsjukdomar. Samtidigt har nära hälften av de amerikaner som är beroende av kolesterolhämmande mediciner inte råd att ta dem så ofta som de borde, eller så slutar de helt använda dem för att det är för dyrt. Regeringen och lä-

Peter Rost, svensk läkare och marknadschef vid Pfizer i USA, har propagerat för att förbudet mot att importera läkemedel till USA måste hävas. Han har vittnat i både senaten och kongressen. Bilden tagen i samband med vittnesmål i kongressen.

kemedelsbranschen har länge hävdat att läkemedel från Europa och Kanada inte är säkra. Chefen för det amerikanska läkemedelsverket har påstått att det finns risk att Al-Qaida skulle förgifta läkemedel som importerades till USA. Det här är argument som Peter Rost inte kan låta bli att skratta åt.

– Jag tror de har helt andra motiv än säkerhet när de försöker stoppa tillgången till billiga mediciner, säger han torrt.

– Jag förstår att bolagen vill tjäna pengar, men de måste tänka långsiktigt. Det här handlar om liv och död. Man vinner inte på att slåss mot sina patienter.

Parallellimport har positiv effekt

Förtroendet för läkemedelsbranschen har rasat under de senaste åren. Idag tycker bara 44 procent av amerikanerna att läkemedelsbolagen gör ett bra jobb, jämfört med 79 procent 1997. Läkemedelsbolagens dåliga rykte börjar nu närma sig tobaksbolagens, som har förtroende hos 30 procent av amerikanerna.

Peter Rost tror att parallellimport skulle hjälpa de inhemska företagen. Han var själv VD för läkemedelsföretaget Wyeth i Norden när billiga mediciner välldes in över gränsen.

– Okej, jag tyckte inte om det från början, jag förlorade en massa pengar. Men sedan sänkte jag priserna på Lanzo med 30–40 procent, och vår marknads-

andel sexdubblades. Jag såg att det kan ha positiv effekt för ett företag att sänka priserna.

Men Pfizer tror inte på det han säger. Peter Rost hade säkerligen förlorat sitt toppjobb om han inte varit smart nog att luta sig mot lagar som skyddar politisk aktivitet och sagt att han har rätt att tala om läkemedelsbranschens hyckleri som privatperson (han är numera amerikansk medborgare).

Pfizer ombads att sluta med hoten

– Pfizer har använt rena McCarthy-metoder för att få mig att hålla tyst. Jag har suttit i långa förhör, där de har försökt hitta en anledning att avskeda mig.

Men Pfizers försök att komma åt Rost har slagit tillbaka mot företaget. Kongressen skrev ett öppet brev till företagsledningen och krävde att den skulle sluta att skrämja upp doktor Rost för att han talade öppet om problemen. Sedan dess har det varit tyst.

Idag tar han en dag i taget. Han vet att hans jobb sitter löst, men han ångrar inte att han stuckit ut hakan, och han hoppas att importförbudet hävs redan i år.

– Den dagen är det dags att fira, och jag hoppas det varit värt det.

Katarina Andersson

frilansjournalist
katmedia@gmail.com